

sidste ulykkelige Krig stod med for Kongerigets Vedkommende en Gjæld paa nogle og tredsindstve Millioner. Jeg siger for Kongerigets Vedkommende; Kongeriget havde nemlig dels sin egen specielle Gjæld, og dels var det Lodtager i Monarkiets Fællesgjæld. Nu, selv efter de store og lykkelige Anstrengelser, vi have gjort for at nedbringe Gjælden, vil det dog ses blandt Andet ogsaa af de Anmærkninger, der ere vedføjede nærværende Finantslovudkast, at vi kun have Haab om til 1ste April at staa med en Gjæld paa nogle og halvfemfjendstve Millioner Rbl. Der er altsaa endnu et stort Skridt at gjøre for at gjenoprette; jeg siger ikke en fuldkommen gunstig Stilling med Hensyn til Gjælden, men jeg siger, for at gjenoprette den Stilling, som vi indtog før den sidste Katastrofe. Men, vil man nu sige: Bør finansielle Betragtninger, hvilken Vægt man iøvrigt vilde kunne være tilbøjelig til at tillægge dem, kunne have nogen som helst Betydning for os, naar der handles om et Spørgsmaal af den Natur, naar der handles om Forjæret af vort Fædreland, naar der handles om at sikre dets Eksistens? Mange ville føle sig oprørte ved Tanken om, at den Art Betragtninger vover at træde frem. Jeg vil imidlertid tillade mig at udtale en Overbevisning, der for mig staa som en uomstødelig Sandhed, skjøndt den maatte i første Dieblis vil forekomme Mange som et urimeligt Paradox. Jeg siger: Den lille Stat har langt større Frihed til at tillægge disse finansielle Spørgsmaal deres rette Betydning end Stormagten. Stormagten maa under mange Forhold kunne være berettiget til, kunne være fristet til, kunne være forpligtet til at sætte dem til Side. Vi kunne tænke os en Stormagt, der har staaet i Epidisen for eller i ethvert Fald spillet en væsentlig Rolle ved Udelelsen af Verdensbegivenhederne, en Stormagt, der har en rig og glimrende Fortid i krigerisk Henseende at støtte sig til, en Stormagt, der har ført en ubelig Kamp, hvori den er bleven dybt ydmyget og kastet til Jorden og har maattet underkaste sig de allerugunstigste Fredsvilkaar. En saadan Stormagt maa dog have en alvorlig Opfordring til for en Tid idetmindste at sætte de finansielle Spørgsmaal til Side eller idetmindste at lade dem indtage en bestednere Plads; den maa have alvorlig Opfordring til at anspænde alle sine Kræfter til det Uderste for at lade, hvad den anser for sin Ret, faae Magtens Understøttelse i Bevidsthed om, at den kan gjøre det, og at det afhænger af den selv, af dens egen Villie og af den alene at gjøre denne Ret til Virkelighed. Og hvormeget mere maa den ikke have denne Opfordring, naar det efter nyere Krigsforfaringer maatte endogsaa kan tilføies, at det Hele kun er et Spørgsmaal om et midlertidigt Udlæg, idet man nu under visse Forhold og under visse Kampe aldeles ikke vilde kunne indvende det Mindste imod, at den, hvis Bestrebelsene kronedes med Held, og Seiren atter knyttede sig til dens Janer, da lod

sig alle Udlæg betale rigelig, betale fuldstændig, lod sig betale baade de direkte og indirekte Følger, Alt, hvad den havde sat paa at tilveiebringe dette Resultat. Nei, mine Herrer; en Stormagt har Pligter, en Stormagt har Fristelser under alle Omstændigheder, ligeoverfor hvilke de finansielle Spørgsmaal under visse Forhold maa og bør ganske træde til Side. En lille Magt — jo mindre den er, i desto højere Grad gjælder det — en lille Magt kan ikke sikre sin Bestaaen med Vaaben. Det er en haard, men det er en afgjort Sandhed: den lille Magt kan ved den yderste, mest fortvivlede Anstrengelse af alle sine Kræfter kun opnaa at føre Kampen nogle Dage, at føre Kampen lidt mere udmattende, udtømmende, men de Tider ere længst forbi, hvor Grækernes Heltemod kunde modstaa Persernes Millioner eller Schweizernes Fodknægte kunde faste Sabsburgernes Ridderstaver i Støvet. I vore Dage er Overmagten, naar den er afgjort, sikker paa Seiren; Seiren er usvigelig knyttet til dens Janer. Er derfor den lille Magt trostesløst stillet, er den derfor under en beständig Krusel om at udslettes af Nationernes Tal? Nei, mine Herrer! paa ingen Maade. Man sige, hvormeget man vil, at Retten ikke respekteres, at Retten ikke har hjem længere i vor Tid — det er usandt! Der er en Betydning knyttet til Retten, som ikke let og almindst i vor Tid vil kunne underkendes. De mindre Staters Bestaaen er sikret ved en almindelig europæisk Rettsbevidsthed, og den vil ikke udslettes, saalænge de vedkommende Folk opfylde den Pligt, som det europæiske Aepag idømmer dem, at de skulle opfylde. De kunne forstærke deres Ret til Tilværelse, forstærke den paa forskellig Maade, blandt Andet ved at give det forargelige Skuepil af indre Splid og indre Oplosning. De kunne forstærke den ved at ringeagte deres Nationalitet, ved at knytte sig til fremmede Nationaliteter; men saalænge de ikke forstærke denne Ret, saalænge er deres Bestaaen sikret. Men blandt de Pligter, som de maa opfylde, er ganske sikkert en, som ogsaa maa fremhæves. Det er den at vise sig beredte til, selv om de kun kunne gjøre ringe Modstand, dog med Sværdet i Haanden at kæmpe for deres Tilværelse. Den Nation, der ikke vil være sig denne Pligt bevidst, vil tabe sin Afgørelse for sig selv og sin Afgørelse i Europas Stats-samfund, og den Nation vil have paatrykt sig Stempet til ved given Leilighed at udslettes af Nationernes Tal. Derimod fordrer Ingen af en saadan Nation, at den skulle haabe paa alene ved sine egne Kræfter og ved sin Villighed til ogsaa i denne Retning at yde, hvad der med Villighed kan fordras af den, at skulle kunne opretholde sin Tilværelse. Det er en Fordring, der er fuldstændig urimelig, og som aldrig vil blive opstillet. Lvertimod, Faren kunde komme, hvis den lille Nation, tilfidesættende Hensynet til, hvad der er den rette finansielle Begrænsning for Udviklingen